

Όπου τολμούν οι Αετοί!

Ανδρέας Συνετός

Καρδιολόγος, Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική,
"Ιπποκράτειο" Γ.Ν.Α.

Δεν είναι απλό έργο να γράφει κάποιος για την ιστορία της καρδιολογίας. Οι συγγραφείς μπορεί να έχουν διαφορετικές απόψεις. Ορισμένα γεγονότα που θεωρούνται ιστορικά από κάποιους χαρακτηρίζονται ως ανέκδοτες ιστορίες. Η πηγή πληροφοριών μπορεί επίσης να επηρεάσει τα γεγονότα που αναφέρονται. Στους αρχαίους πολιτισμούς όπως και στον αρχαίο Ελληνικό με κύριο εκφραστή τον Ιπποκράτη, η καρδιά θεωρείτο ως πηγή θερμότητας και υπήρχε η αντίληψη ότι τα αγγεία του αίματος μεταφέρουν το πνεύμα. Το πνεύμα είναι η συνεκτική ουσία των πάντων, έμφυτο και θερμό στον άνθρωπο, που εδρεύει στην καρδιά.

Πολλά χρόνια αργότερα, μετά από τις θεωρίες του Γαληνού (131-201), ο Andreas Vesalius (1514-1564) αναθεώρησε την ανατομία και παρατηρεί τα στεφανιαία αγγεία της καρδιάς και την ίδια την καρδιά. Έτσι ξεκινάει και το ταξίδι στον καρδιολογικό κόσμο και στην βασική αντιμετώπιση των καρδιακών παθήσεων η οποία φυσικά ήταν εξαιρετικά αμυντική.

Μην αγγίζετε την καρδιά

Πριν από πολλά χρόνια, η πρόσβαση στην καρδιά (τόσο η χειρουργική και φυσικά η διαδερμική) ήταν αδιανόητη για την ιατρική κοινότητα. Πράγματι, η πρόταση «η φύση έχει τα δικά της όρια» υπήρχε σε αρκετά παλιά χειρόγραφα και είναι ενδεικτική της αδυναμίας της φαντασίας των τότε ιατρών να προδικάσουν τα μέλλοντα. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι τη δεκαετία του 1940, η τσάντα του καρδιολόγου αποτελείτο μόνο από ένα στηθοσκόπιο, ένα ωτοσκόπιο (μικρή συσκευή με φως για την εξέταση των αυτιών), λίγη νιτρογλυκερίνη και μορφίνη. Ο René Laennec εφηύρε το στηθοσκόπιο το 1817, γιορτάζοντας τα 200α γενέθλια του το 2017. Η καταγραφή του σφυγμού και η μέτρηση της πίεσης του αίματος είναι επιτεύγματα του 19ου αιώνα. Με την πάροδο των χρόνων διαγιγνώσκονται οι αρρυθμίες και συσχετίζονται οι φυσιολογικοί με τους παθολογικούς καρδιακούς ήχους. Η τεχνολογία βρίσκεται στην υπηρεσία της καρδιολογίας, όταν το βραβείο Νόμπελ απονέμεται στον William Einthoven (1860-1927) για την ανακάλυψη του ηλεκτροκαρδιογράφου.

Προσοχή! Έχει την καρδιά του!

Όσοι είναι μεγαλύτεροι θα θυμούνται επισκέψεις από ή προς μεγαλύτερους με καρδιολογικά νοσήματα και τον φόβο που υπήρχε ακόμα και για απότομα θορύβους, στενοχώριες. Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από ταινίες και τηλεοπτικές σειρές εμφανίζουν καρδιοπαθείς ασθενείς να παθαίνουν νέο επεισόδιο ή ακόμα και ανακοπή μετά από μια συναισθηματική φόρτιση! Τα παιδιά στο σπίτι έπρεπε πάντα να είναι ενημερωμένα για την "κρίσιμη" κατάσταση του καρδιοπαθούς έτσι ώστε να κάνουν ησυχία.... Μόλις τα άφηναν να αναπνεύσουν στο σπίτι. Δεν μπορούσαν

**ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ
ΧΘΕΣ
ΣΗΜΕΡΑ
ΑΥΡΙΟ**

να κάνουν θόρυβο, μόλις που τα άφηναν να κινηθούν και να ψιθυρίσουν...

Σήμερα, αντίθετα, ενθαρρύνουμε τους ανθρώπους να είναι ενεργοί και να επιστρέψουν στις φυσιολογικές φυσικές δραστηριότητες το συντομότερο δυνατό μετά από καρδιακό συμβάν. Με την πάροδο του χρόνου, συνειδητοποιήσαμε ότι τα άτομα που ακολούθησαν τις συστάσεις για σωματική δραστηριότητα μετά το επεισόδιο είχαν καλύτερη έκβαση. Μετά από πολυάριθμες κλινικές δοκιμές, αναπτύχθηκαν προγράμματα αποκατάστασης που απευθύνονται σε άτομα που υπέστησαν καρδιακή προσβολή. Αυτά τα προγράμματα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Βελτιώνουν την φυσική κατάσταση, δίνουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και αυξάνουν το προσδόκιμο ζωής. Πριν από μερικές δεκαετίες, η αξία της μείωσης των επιπέδων χοληστερόλης στο αίμα δεν είχε αναγνωριστεί ως ένας σημαντικός στόχος για τη δευτερογενή πρόληψη.. Σήμερα, ολοκληρωή η επιστημονική κοινότητα συμφωνεί για τη σημασία της θεραπείας της υψηλής χοληστερόλης και τις επιπτώσεις της στην καρδιαγγειακή υγεία και επιβίωση. Οι κλινικές μελέτες συνέβαλαν στη βελτίωση του προσδόκιμου ζωής και της ποιότητας ζωής των ασθενών με καρδιακή ανεπάρκεια, ενώ νέα φάρμακα έχουν φέρει επανάσταση στη θεραπεία τόσο της καρδιακής ανεπάρκειας όσο και της στεφανιαίας νόσου.

συνέχεια στη σελ. 39 ▶

συνέχεια από τη σελ. 37

Η θεραπεία με συσκευές είναι επίσης πολύ σημαντική στην αντιμετώπιση της καρδιακής ανεπάρκειας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η τοποθέτηση εμφυτεύσιμων απινιδωτών ή ακόμα και συσκευών που συγχρονίζουν την αρμονική σύσπαση των τμημάτων της καρδιάς μπορεί να μειώσει σημαντικά τη συχνότητα αιφνίδιου καρδιακού θανάτου και να βελτιώσει το προσδόκιμο επιβίωσης και την ποιότητα ζωής. Η τεχνολογική και φαρμακευτική πρόοδος στον τομέα της αγγειοπλαστικής των στεφανιαίων αρτηριών συνέβαλε στη σημαντική μείωση του αριθμού των χειρουργείων ανοιχτής καρδιάς. Επιπλέον, η επεμβατική καρδιολογία έχει πλέον επεκταθεί στην αντιμετώπιση των βαλβιδοπαθειών, με το μέλλον να διαγράφεται λαμπρό για την εξέλιξη και σε αυτόν τον τομέα.

Πρόοδος μέσω δοκιμών και σφαλμάτων

Καμία ιατρική πρόοδος δεν επιτεύχθηκε χωρίς μερικές άσχημες εμπειρίες. Αν και έγιναν πολλά λάθη στην πορεία, η επιμονή τελικά απέδωσε. Σημαντική είναι η θέση των τολμηρών που ξεκινάνε τις αλλαγές, μπορεί να αντιμετωπιστούν ως γραφικοί από την επιστημονική κοινότητα αλλά σπρώχνουν τα όρια. Η θρομβόλυση, η πρωτογενής αγγειοπλαστική, η διαδερμική αντικατάσταση της αορτικής βαλβίδας αντιμετωπίστηκαν στην αρχή με επιφύλαξη ή ακόμα και με ειρωνεία, και σήμερα χάρη στην επιμονή και υπομονή ορισμένων έχουν επικρατήσει, αυξάνοντας το προσδόκιμο επιβίωσης όσο λίγες θεραπείες στην ιατρική. Η Καρδιολογία είχε τέτοιους ανθρώπους και η ιατρική τους οφείλει πολλά. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν ακόμα πολλά να μάθουμε στην καρδιολογία. Οι καρδιαγγειακές παθήσεις εξακολουθούν να είναι η δεύτερη αιτία θνησιμότητας μετά τον καρκίνο, συνεπώς τα περιθώρια βελτίωσης και εξέλιξης είναι υπαρκτά.

Θεραπεία αλλά κυρίως πρόληψη.

Η ιατρική δεν έχει πλέον μοναδικό σκοπό τη θεραπεία ασθενών για την ασθένειά τους. Ένας από τους κύριους σκοπούς της είναι επίσης να αποτρέψει την ασθένεια αντιμετωπίζοντας την πρόλευσή της: την υιοθέτηση ενός πιο υγιεινού τρόπου ζωής.

Η καλύτερη θεραπεία παραμένει η πρόληψη!